

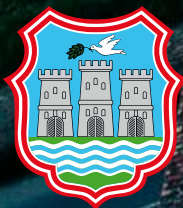
LONG WEEKEND

НОВИ САД

АЛХИМИЯ ОТ КУЛТУРИ

ПЛАМЕН СТАРЕВ

В Нови Сад живеят над 30 различни националности, а надписите на държавните учреждения са на 5 езика. Тъй че ако някой иска да научи какво означава мултикултурна среда, този сръбски град може да му бъде учебник. Да не говорим, че по тези земи в миналото са живели римляни, хуни, авари, славяни, германи, унгарци, византийци, турци и кой ли не още.

VOYAGE

Нови сад е сравнително млад град - наскоро навърши 300 години. За първи път името му се среща в документ от 1694 г. Оттогава израства в сянката на укреплението Петроварадин. Три реки се съединяват в Нови сад – Дунав, Тиса и Сава. Съединяват се и културите на Изтока и Запада. Дават си среща още Източната ортодоксална религия, Римският католицизъм на Запада и Ислямът. Непосредствено до града се намира един прочут балкански феномен - вселенската църква „Света Богородица“, която има два купола. На единия се издига кръст, на другия - полумесеца.

Първата градска крепост на брега на Дунава е строена от римляните, по-късно унгарците я разрушили, а още по-късно дошли турците и се почувствали тук като у дома си. След краха на османското владичество Австро-унгарската империя си харесала мястото за укрепление и започнала строеж от левия бряг на реката. Новата крепост бързо се разраснала и се превърнала в мини град, населен с търговци, занаятчии и, разбира се, войници. Тя била така добре укрепена и снабдена с муниции и храна, че можела да издържи месеци наред под обсада. Петроварадин бил считан за най-модерното укрепено съоръжение на своето време. Целта му била да спре евентуално завръщане на отоманските войски към Европа.

В 1748 г. местните жители направили добра сделка – откупили свободата си срещу 80 000 форинта от императрица Мария Тереза, добивайки статута на свободен кралски град. За да се различава от старите градове, го нарекли Нов. Нови Сад е сред малкото поселения, които знаят точната си рождена дата – 1 февруари 1748 г. След Втората световна война регионът около Нови Сад започва да привлича вниманието и интереса на по-заможни немци, които никак не били щастливи в победена и разрушена Германия. Използвайки Дунава, те се пренесли насам и населили тези места. Купили земя, започнали да я обработват, тръгнали да строят, вложили пари, наели местни работници, ратаи... Това развитие не останало незабелязано от други заможни жители на бившата Австро-унгарска империя. За кратко

време целият район около Нови Сад дръпнал забележимо в икономическо отношение. Мощният воден ресурс на Дунава била от изключителна полза. Не само заради плодородието на земите по поречието на реката, но и като главен транспортен коридор, по който се придвижвали ежедневно хиляди хора и стотици тонове стока. **Днес главният град на богатия регион, достъпен лесно с кола от България, е вторият по големина в Сърбия** - след Белград. Ресторантите му по Дунав, наричани „чардаци“, са прочути със своя гулаш, с вкусната рибена чорба и с голямото разнообразие от отлично приготвена прясна риба.

Какво непременно трябва да се види: Площадът на свободата. В центъра му е бронзовата статуя на Светозар Милетич – един от най-влиятелните сръбски политици в рамките на Австро-Унгария от втората половина на XIX век. Бил е кмет на Нови Сад. През 1866 г. основава тук политическата организация „Омладина“, а по-късно е председател на Дружината за обединение и освобождение на Сърбия. Брат му Георги Милетич е баща на видния български учен Любомир Милетич, чиито трудове в сферата на езикознанието, диалектологията, етнографията и историята се изучават до ден днешен в българските университети. Около статуята са разпо-

ложени Градският съвет, катедралата „Св. Дева Мария“ в неоготически стил и сградата на един от най-старите хотели в града – „Войводина“.

Градският съвет (или Кметството) е построен през 1895 г. в типичен нео-рenesансов стил. На него има 16 алегорични фигури, чието разпознаване зависи от интелигентността на гостите на града. Оттук започва Главната улица, която води до Епископската зала, чийто съсед е православната сръбска църква „Св. Георги“.

В музея на града може да се проследи в детайли неговата история.

Там ще намерите и завещаната колекция на д-р Бранко Илич със западноевропейско изкуство от XVI до XIX век.

Наблизо е Музеят на Войводина, създаден през 1847 в Будапеща и пренесен по-късно тук. До него е Дунавският парк и езерцето с лебедите.

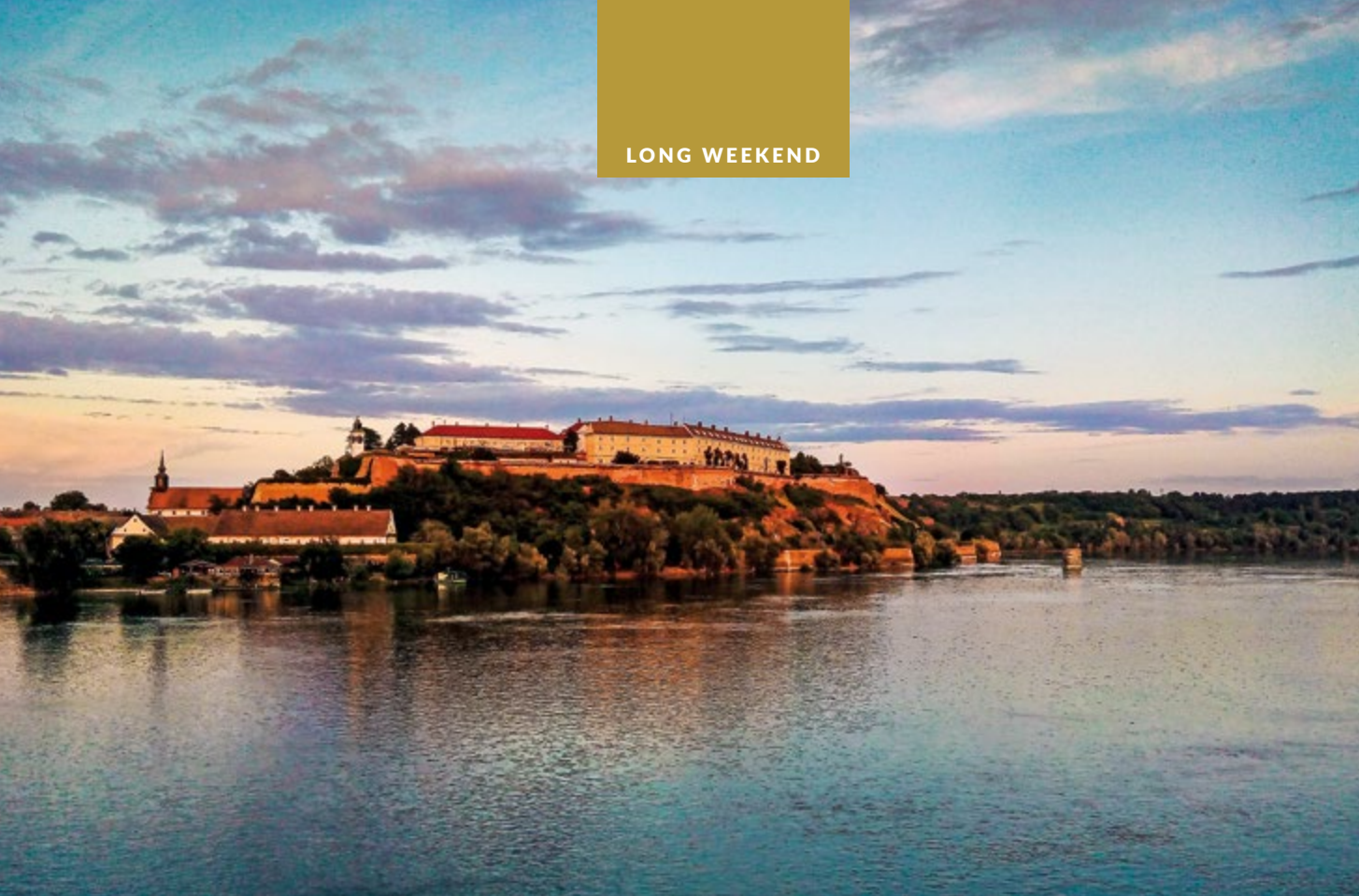
Матица Сръбска - най-старото научно, книжовно и културно дружество в Сърбия – също се намира в съседство. В библиотеката ѝ има над 2,5 млн. книги, сред които най-старото литературно списание в Европа – Матица Сръбска Хроника.

Сред местните забележителности са още Сръбският национален театър, Синагогата (1909 г.), колекциите на Павле Белянски и Райко Мамузитч.

Най-интересното място за посещение е крепостта Петроварадин.

Тя включва Арсенал, Музей, Офицерски павилион, Тераса, по която има много приятни заведения с чудесен изглед към града. Бастионът на цар Йозеф I е ограден с

висока стена. Главният вход носи името на австрийския цар Леополд, заповядал изграждането на крепостта. Над него е мотото на Хабсбургите - Viribus unitis (С обединени сили). Дълбочината на местния кладенец е над 60 метра, защото и най-здравата крепост е беззащитна без вода. Дългата крепостна степа носи името на императрица Мария Тереза, по чието време е завършено строителството на втората фаза на крепостта. Главната туристическа атракция е часовниковата кула. **Местните гидове винаги задават на туристите въпрос дали има нещо особено в тази кула.** Особеното се вижда ясно: голямата стрелка сочи часовете, а малката – минутите. Като причина за това се изтъква фактът, че по този начин отдалече се забелязва колко е часът. Бастионът на Лудвиг е най-посещаваната част от крепостта. От него има великолепна гледка към цялата околност и към долната крепост Suburbium, изградена в бароков стил. Известна и като Водния град (или Малкия град), тя представлява още един защитен пръстен в крепостта. Петоъгълната ѝ форма е типична за много крепости в Европа. Заобикалят я множество окопи, чиято цел е да спират или забавят врага, ако навлезе в крепостта. Но най-важна е системата ѝ от водни съоръжения,

изградени на три нива на обща площ от 23 хектара. Уличките в крепостта са тесни и стръмни, а фасадите на сградите - декорирани със символи и статуи на светци. През последните години усилено се реставрират подземните галерии. Те са на четири нива с обща дължина 14 км. Основната им цел е да подслонят цивилните и военните при успешна вражеска атака. Твърди се, че вътре могат да живеят известно време няколко хиляди души. **А най-хубавото на тази крепост е, че така и никога не се наложило да е плацдарм на битка.** Любопитно е, че тук е

живял Албърт Айнщайн. Той пристига заедно със съпругата си Милева Марич и се настанява веднага след сватбата им в нейния роден дом на улица „Кисачка“ 20. По повод 100-годишнината от рождението на Милева Марич пред къщата е поставена паметна плоча. В близката православна църква „Св. Николай“ са кръстени техните деца. Разказват, че Милева и Алберт били посрещнати някога от прочутия местен оркестър от тамбури. Още на третата песен (те разказвали или за любов, или за далечен бащин дом) от очите на двамата влюбени рухнали сълзи. Бащата на Милева прегърнал през рамо Айнщайн и поначал да го утешава: „Не плачи, Алберт, всичко на този свят е относително“. **В близост до Нови Сад има много красиви места, които на свой ред изкушават да бъдат посетени.** Сред тях е Палич - име на езеро и на град, едно от местата в Сърбия, които не бива да бъдат пропускани. Намира се на самата граница с Унгария. Езерото е било някога символ на „охолен живот“. Имало е два плажа, разделени един от друг – мъжки и женски. Разстоянието не пречело на мъжката част да се доближава опасно близко до женската. Най-лесно е било като се преплува през езерото. Така се

е постигала и известна конфиденциалност на „воайорите“. Жените можели да се крият от настойчивите и невъзпитани мъжки очи в скромна дървена постройка на брега. Дали са се криели? На брега на езерото се намира най-старата действаща гостилница в Сърбия – Мала гостина (1852 г.), истински оазис за чревоугодниците.

На път за Палич можете да се отбиете в Сремски Карловци, да посетите манастира Язак и винарната Деурич.

Сремски Карловци е разположен по склоновете на Фрушка гора, на десния бряг на Дунава, и е заобиколен от лозя. Тук е лятната резиденция на сръбския патриарх.

Фрушка гора е „Планината“ на иначе равната Войводина. На площ от 50 км дължина и не повече от 10 км широчина се намират 16 православни манастира. В миналото те са били над 30, но едва 16 са оцелели до днес. Наричат района Сръбската Света гора. Язак, строен между 1736 и 1758 г., е един от най-известните манастири тук.

Наблизо е прочутото с минералните си бани село Врдник -приятно курортно градче, което напомня за Вelingрад, но без хотелите. В него почти не се строи, къщите са стари и достолепни, а жителите му са към 3000.

В самото на начало на XIX век тук били открити въглищни мини. Заприиждали миньори от всички краища на Австро-унгарската империя и селището и околността добили европейска популярност. Мината излиза от експлоатация в средата на XX век, а миньорските къщи днес са места за туристи. Когато престанали да копаят въглища, местните се върнали към селското стопанство, превръщайки в главен свой поминък виноделието.

През 1930 г. тук започва интензивно да се развива и медицински туризъм. В малкото миньорско селище се усетили, че от ямите с въглища има по-голямо богатство – бликащата от недра на земята им минералната вода и свързания с нея балнео-туризъм. Водата сама се показала по време на експлоатацията на рудниците. А малкото някога миньорско селце Врдник днес е един от 5-те най-известни спа курорта на Сърбия. Курортът е запазил атмосферата си от средата на миналия век, а старите му къщи посрещат гости на доста добри цени.

Тук се намира един от най-модерните

спа хотели в Сърбия – петзвездният Premier Aqua Hotel. Той е подходящо място за отдих, за лечение и за успешно бягство от стреса. Любителите на виното също ще останат доволни от посещението си в района. Тук има над 60 изби, някои се помещават в селски къщи, където наред с добрите вина могат да се опитат подходящи мезета като сушен свински бут (местното прошуто). Сред известните местни винарни са фамилната Ковачевич с къща за гости и отличен ресторант, Мачков подрум (Котешка изба), Деурич, Врдничка кула, Одровачки... Вина се предлагат и в манастирите, и в частни домове в селата Черевич, Нещин, Баношор и Ердвик.

